

ที่ นร ๐๑๐๖/๖๕๕

สำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอรื้อเกี่ยวกับการสวมใส่เครื่องแบบพิเศษของข้าราชการกรมราชทัณฑ์ที่นับถือศาสนาอิสลาม

เรียน อธิบดีกรมราชทัณฑ์

อ้างถึง หนังสือกรมราชทัณฑ์ ที่ ยธ ๐๗๑๑.๑/๓๕๕๕๘ ลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

และ ส่วนมาก ที่ ยธ ๐๗๑๑.๑/๔๓๕๕๕ ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๖

ตามหนังสือที่อ้างถึง กรมราชทัณฑ์ได้ขอรื้อเกี่ยวกับการแต่งเครื่องแบบพิเศษของข้าราชการกรมราชทัณฑ์ตามกฎหมายสำนักนายกรัฐมนตรี ฉบับที่ ๘๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช ๒๕๓๘ และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม ในประเด็นข้าราชการชายที่นับถือศาสนาอิสลามสวมกะปิเยาะห์กับเครื่องแบบพิเศษของกรมราชทัณฑ์ และประเด็นข้าราชการหญิงที่นับถือศาสนาอิสลามใช้ผ้าคลุมศีรษะและกระโปรงยาวคลุมข้อเท้ากับเครื่องแบบพิเศษของกรมราชทัณฑ์ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักนายกรัฐมนตรีพิจารณาแล้ว มีความเห็นดังนี้

๑. ข้าราชการชายกรมราชทัณฑ์ซึ่งเป็นผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามสวมกะปิเยาะห์กับเครื่องแบบพิเศษของกรมราชทัณฑ์โดยอ้างสิทธิตามความเชื่อในหลักศาสนาที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๗ รับรองไว้ สามารถกระทำได้หรือไม่ เพียงใด เห็นว่า

๑.๑ ตามกฎหมายสำนักนายกรัฐมนตรี ฉบับที่ ๘๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยฉบับที่ ๙๒ (พ.ศ. ๒๕๔๖) ๑ และฉบับที่ ๙๓ (พ.ศ. ๒๕๕๓) ๑ ได้กำหนดเครื่องแบบพิเศษของข้าราชการกรมราชทัณฑ์ไว้ โดยข้อ ๔ ของกฎหมายสำนักนายกรัฐมนตรี ดังกล่าว กำหนดหมวดของข้าราชการชายไว้ ๓ แบบ คือ หมวกทรงหม้อตาลสี kaki หมวกแก๊ปทรงอ่อน และหมวกนิรภัยสีเหลืองทอง ซึ่งตามข้อ ๓ กำหนดให้หมวกแต่ละแบบเป็นส่วนประกอบหนึ่งในเครื่องแบบพิเศษสำหรับข้าราชการชายกรมราชทัณฑ์ การแต่งเครื่องแบบโดยสวมหมวกจึงต้องเป็นไปตามแบบที่กฎหมายสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าวกำหนดไว้ การที่ข้าราชการชายกรมราชทัณฑ์ซึ่งเป็นผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามสวมกะปิเยาะห์กับเครื่องแบบพิเศษของกรมราชทัณฑ์จึงไม่เป็นไปตามข้อกำหนดของกฎหมายสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าว

๑.๒ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๗ ในวรรคหนึ่งกำหนดว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการนับถือศาสนา นิิกายของศาสนา หรือลัทธินิยมในทางศาสนาและย่อมมีเสรีภาพในการปฏิบัติหน้าที่ตามศาสนธรรม ศาสนบัญญัติ หรือปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อถือของตนเมื่อไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อหน้าที่พลเมืองและไม่ใช่เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน” และในวรรคสองกำหนดว่า “การใช้เสรีภาพตามวรรคหนึ่ง บุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองมิให้รัฐกระทำการใดๆ อันเป็นการรอนสิทธิหรือเสียประโยชน์อันควรมิควรได้ เพราะเหตุที่ถือศาสนา นิิกายของศาสนา ลัทธินิยมในทางศาสนา หรือปฏิบัติตามศาสนธรรม ศาสนบัญญัติ หรือปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อถือแตกต่างจากบุคคลอื่น” เนื่องจากการปฏิบัติศาสนกิจที่มุสลิมที่ต้องกระทำคือการละหมาด ขั้นตอนการทำละหมาดขั้นตอน

หนึ่งคือการ...

หนึ่งคือการกัมกราบ ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่หน้าผากจะต้องสัมผัสกับพื้น จะต้องไม่ปล่อยให้เส้นผมลงมาปรกหน้าผากอันจะทำให้เวลากัมกราบหน้าผากไม่สัมผัสกับพื้น ผู้ชายที่นับถือศาสนาอิสลามจึงนิยมสวมหมวกหรือที่เรียกว่า “กะปิเยาะห์” เพื่อใช้ในการรวบผมที่ปิดหน้าผากเอาไว้เพื่อให้การละหมาดที่สมบูรณ์ ในบางครั้งก็มีการใช้ผ้าสละระบันมาโปกศีรษะในการละหมาด การใช้กะปิเยาะห์จึงไม่ใช่หลักการของตาม ศาสนธรรม ศาสนบัญญัติ หรือปฏิบัติพิธีกรรมตามศาสนาอิสลาม แต่เป็นการใช้เพื่อประกอบการปฏิบัติศาสนกิจ (การละหมาด) ซึ่งไม่จำเป็นต้องใช้กะปิเยาะห์แต่อาจใช้ผ้าสละระบันก็ได้ การสวมกะปิเยาะห์จึงเป็นวัฒนธรรมการแต่งกายของผู้ชายที่นับถือศาสนาอิสลามเท่านั้น ในประเด็นนี้ จึงไม่อาจอ้างสิทธิตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าวได้ กรณีนี้ต่างจากผู้หญิงที่นับถือศาสนาอิสลามที่บทบัญญัติศาสนาอิสลามกำหนดให้หญิงมุสลิมต้องแต่งกายด้วยผ้าที่มีดิดปิดกบิตส่วนต่างๆ ของร่างกายทั้งหมด ยกเว้นใบหน้าและฝ่ามือเท่านั้น

ดังนั้น ข้าราชการชายกรมราชทัณฑ์ที่นับถือศาสนาอิสลามจึงไม่สามารถสวมกะปิเยาะห์กับเครื่องแบบพิเศษของกรมราชทัณฑ์ได้ แต่ทั้งนี้ หากมีกรณีที่จะต้องทำการละหมาดในระหว่างเวลาปฏิบัติราชการก็สามารถสวมกะปิเยาะห์กับเครื่องแบบในระหว่างที่ละหมาดนั้นได้ อย่างไรก็ตาม ข้อพิจารณาดังกล่าวเป็นการพิจารณาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งในปัจจุบันคณะรักษาความสงบแห่งชาติได้ประกาศให้ยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ แล้ว

๒. กรมราชทัณฑ์จะแก้ไขกฎสำนักนายกรัฐมนตรีนับที่ ๘๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ดังกล่าวเพื่อกำหนดให้ข้าราชการหญิงที่นับถือศาสนาอิสลามใช้ผ้าคลุมศีรษะและสวมกระโปรงยาวคลุมข้อเท้ากับเครื่องแบบพิเศษของข้าราชการราชทัณฑ์เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม จะดำเนินการได้หรือไม่ประการใด และจะเพิ่มประเด็นตามข้อหารือข้อ ๑ เพื่อให้ครอบคลุมถึงข้าราชการชายที่นับถือศาสนาอิสลามด้วยได้หรือไม่ อย่างไร มีประเด็นที่พิจารณา ดังนี้

๒.๑ ตามกฎสำนักนายกรัฐมนตรีนับที่ ๗๑ (พ.ศ. ๒๕๒๓) แก้ไขเพิ่มเติมโดยฉบับที่ ๙๔ (พ.ศ. ๒๕๕๓) ความใน (๑) ของข้อ ๒.๑ และ ๒.๒ ก. ในข้อ ๒ ของส่วนที่ ๑ ได้กำหนดให้ข้าราชการหญิงมุสลิมใช้ผ้าคลุมศีรษะกับเครื่องแบบข้าราชการได้ โดยให้ คลุมศีรษะทั้งหมดเว้นใบหน้า ในกรณีที่มีการสวมหมวก (หมวกทรงหม้อตาลสีกากีหรือสีขาว หมวกแก๊ปทรงอ่อนสีกากีหรือสีขาว และหมวกหนีบสีกากี) ให้สวมทับผ้าคลุมศีรษะ และความใน (๔) ของ ๒.๑ และ ๒.๒ ก. ในข้อ ๒ ของส่วนที่ ๑ กำหนดให้ข้าราชการหญิงมุสลิมหากจะใช้กระโปรง หรือกระโปรงกางเกง จะให้ยาวคลุมข้อเท้าก็ได้ ดังนั้น หากกรมราชทัณฑ์จะแก้ไขกฎสำนักนายกรัฐมนตรีนับที่ ๘๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) เพื่อกำหนดให้ข้าราชการหญิงที่นับถือศาสนาอิสลามใช้ผ้าคลุมศีรษะและสวมกระโปรงยาวคลุมข้อเท้ากับเครื่องแบบพิเศษของข้าราชการกรมราชทัณฑ์ ก็สามารถพิจารณาดำเนินการได้ โดยยึดแนวทางที่กำหนดไว้ในกฎสำนักนายกรัฐมนตรีนับที่ ๗๑ (พ.ศ. ๒๕๒๓) แก้ไขเพิ่มเติมโดยฉบับที่ ๙๔ (พ.ศ. ๒๕๕๓) ดังกล่าว

อย่างไรก็ดี ข้าราชการหญิงมุสลิมสามารถที่จะแต่งกายโดยใช้ผ้าคลุมศีรษะ (ฮิญาบ) ได้ตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลามได้อยู่แล้ว และตามข้อ ๑๒ ของกฎสำนักนายกรัฐมนตรีนับที่ ๘๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) กำหนดให้เสื้อสำหรับข้าราชการหญิงมีทั้งแขนสั้นและแขนยาวรัดข้อมือหรือแขนยาวทรงกระบอก และข้อ ๑๓ กำหนดให้ข้าราชการหญิงใช้กระโปรง (ยาวปิดเข้าพอสวมครก) และกางเกง ซึ่งตามข้อ ๒๒ กำหนดให้เครื่องแบบพิเศษของข้าราชการกรมราชทัณฑ์ แบบใดจะต้องแต่ในโอกาสใด ให้เป็นไปตามที่อธิบดีกรมราชทัณฑ์กำหนด ดังนั้น สำนักนายกรัฐมนตรียังมีความเห็นเพิ่มเติมว่าอธิบดีกรมราชทัณฑ์อาจ

กำหนดให้...

กำหนดให้ข้าราชการหญิงมุสลิมใช้เครื่องแบบโดยเสื้อแขนยาวรัดข้อมือหรือแขนยาวทรงกระบอกตามข้อ ๑๒ และใช้กางเกงขายาวตามข้อ ๑๓ ได้ ตามนัยข้อ ๒๒ ดังกล่าว โดยไม่จำเป็นต้องแก้ไขกฎหมายสำนักนายกรัฐมนตรี ฉบับที่ ๘๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗)ฯ

๒.๒ ส่วนกรณีข้าราชการชายที่นับถือศาสนาอิสลามไม่สามารถกำหนดได้ตามนัย

ข้อ ๑ ดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายกมล สุขสมบุรณ์)

รองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน

ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักกฎหมายและระเบียบกลาง

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๘๒ ๙๓๐๓ , ๐ ๘๙๓๔ ๕๙๔๗

โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๗๘๙๖

ตรวจ/

- ร.ป.นร./หน.ผด.นร./.....

- ผอ.สำนัก/กอง/.....

- ผอ.ส่วน/.....

- หน.ฝ่าย/.....

ร่าง/.....

พิมพ์/.....

ผู้ลงนาม/.....